

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
Освітня програма	22053 Українська мова і література. Мова і література (англійська)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

04.04.2022 р.

Справа № 2205/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта" у складі:

Островська Катерина Олексіївна – головуєчий,
Андрощук Ігор Петрович,
Гавриленко Тетяна Леонідівна,
Демченко Олена Петрівна,
Коренева Інна Миколаївна,
Носаченко Володимир Миколайович,
Огнистий Андрій Володимирович,
Попович Анжеліка Станіславівна,
Рябовол Лілія Тарасівна,

за участі запрошених осіб:

Караман Олена Леонідівна - керівник ЗВО, Негодяєва Світлана - член групи забезпечення – представник ЗВО, розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22053
Назва ОП	Українська мова і література. Мова і література (англійська)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

1.1. ОПП забезпечує підготовку вчителів української мови і літератури та англійської мови і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти і враховує потреби «регіонального й загальноукраїнського ринку праці», що відбито в ОПП у розділі «Особливості програми» (с. 5). В ОПП поєднуються предметні спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та 014.02 «Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)» (014.021 Англійська мова і література). Визначення інтегральної компетентності ОПП узгоджується з 6 рівнем Національної рамки кваліфікацій (Постанови Кабінету Міністрів України №1341 від 23.11.2011 р. із унесеними змінами №509 від 12.06.2019 р. і №519 від 25.06.2020 р. В ОПП зазначено про підготовку вчителя для закладів загальної середньої освіти (гімназії та ліцеї), однак рекомендуємо звузити це формулювання до закладів загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти /гімназії). Зафіксовано, що укладання навчального плану за ОПП (протокол №11 від 26 червня 2020 р.) випереджає формування ОПП (протокол ученої ради №10 від 25 червня 2021 р.), що порушує статтю 10 п.5. Закону України «Про вищу освіту».

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Підтримуємо рекомендацію ЕГ щодо введення до складу проектної групи ОПП внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, що вможливить урахування їхніх позицій і потреб на етапі проектування ОПП.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі ОПП та програмні результати навчання визначено з урахуванням досвіду участі НПП в міжнародних проектах від Британської Ради «Англійська мова для університетів» та «Методики для професійної майстерності майбутніх учителів англійської мови» за підтримки Посольства США в Україні. Під час формулювання цілей і ПРН ОПП узято до уваги рекомендації науковців відділу навчання української мови і літератури Інституту педагогіки НАПН України; відділів діалектології та стилістики, культури мови й соціолінгвістики НАН України, з якими співпрацює випускова кафедра.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень E

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень B

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Обсяг загальної підготовки складає 28 кред.: ОК 1 «Актуальні питання історії української державності та культури» (5 кред.), ОК 2 «Усна й письмова комунікація та академічна риторика» (5 кред.), ОК 3 «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (10 кред.), ОК 4 «Філософія» (5 кред.), ОК 5 «Фізичне виховання» (3 кред.). ОК «Усна й письмова комунікація та академічна риторика» й «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є фаховими для ОПП, тому рекомендуємо їх ввести до циклу професійної підготовки як окремі навчальні дисципліни або перерозподілити обсяг кредитів на інші ОК. Звертаємо увагу на те, що ОК «Усна й письмова комунікація та академічна риторика» вивчається в 1-2 семестрах, однак здобувачі ще не опанували основні розділи сучасної української літературної мови. В ОПП наявні окремі ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (10 кред.) у циклі загальної підготовки і «Практичний курс англійської мови» (10 кред.) у циклі професійної підготовки. Підтримуємо міркування ЕГ стосовно того, що мета й завдання цих ОК подеколи дублюються, зокрема стосовно формування комунікативної компетентності, набуття навичок і вмінь практичного володіння англійською мовою тощо. ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» вивчається інтервально в 1-2 та 6-8 семестрах. Рекомендуємо розглянути питання про можливість безперервного вивчення цього ОК. У висновку ЕГ зазначено про «Перервність і непослідовність у вивченні здобувачами англійської мови у 5 семестрі», однак у цьому семестрі згідно із навчальним планом здобувачі вищої освіти вивчають ОК «Методика навчання англійської мови». У відповіді ЗВО на висновок ЕГ містяться докладні пояснення аспектів формування в здобувачів фахових компетентностей і досягнення ПРН у цьому семестрі. ОК «Історична граматики та історія української мови» засвоюється в 6-7 семестрах, хоча знання з історичної граматики (історична фонетика, історична морфологія та ін.) є основою для засвоєння багатьох тем сучасної української літературної мови. ОК «Історична граматики та історія української мови» (перший модуль) є пререквізитом ОК «Сучасна українська літературна мова». ЗВО запевнює про врахування цього аспекту в процесі подальшого вдосконалення ОПП. ОК «Методика навчання української мови» вивчається в 6-7 семестрах, а ОК «Методика навчання англійської мови» - 5-6 семестрах. За логікою організації освітнього процесу методика навчання другої (англійської) мови рекомендовано засвоюватися після вивчення методики навчання першої (української) мови.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Продовження 2.2. Під час аналізу навчального плану виявлено низку ОК, які не є наскрізними, але викладаються у декількох семестрах: «Усна й письмова комунікація та академічна риторика» (5 кред., 1-2 семестри), «Фізичне виховання» (3 кред., 1-2 семестри), «Педагогіка з основами педагогічної майстерності» (9 кред., 3-5 семестри), «Вступ до мовознавства та слов'янської філології» (6 кред., 1-2 семестри), «Соціолінгвістика та українська діалектологія» (6 кред., 3-4 семестри), «Методика викладання української і зарубіжної літератури» (6 кред., 5-6 семестри), «Теоретичний курс англійської мови» (6 кред., 7-8 семестри), «Методика навчання англійської мови» (6 кред., 5-6 семестри). У цих ОК визначено декілька видів підсумкового контролю (залік і екзамен / два заліки), з ОК «Педагогіка з основами педагогічної майстерності» - залік і два екзамени (у навчальному плані). Вважаємо, що це переважуватиме здобувачів вищої освіти. Рекомендуємо розглянути питання про зміни в логічній схемі ОПП щодо надання переваг компактному вивченню навчальних дисциплін упродовж одного семестру. Визначення з ОК, які не є наскрізними, по два і більше видів підсумкового контролю може бути свідченням надмірного навантаження здобувачів вищої освіти, не зважаючи на те, що у ЗВО не передбачено складання заліків і екзаменів як окремого виду діяльності здобувачів. 2.3. Зміст ОПП відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта, зокрема: психологічна підготовка (ОК «Психологія» складає 6 кред.; педагогічна (ОК «Педагогіка з основами педагогічної майстерності») - 9 кред.; методична підготовка з української мови, української та зарубіжної літератури, англійської мови та курсові роботи - 24 кред., предметна підготовка з української мови та літератури - 51 кред., англійської мови - 26 кред., зарубіжної літератури - 12 кред. Зміст ОПП поєднує підготовку за предметними спеціальностями 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та 014.02 «Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)» (014.021 Англійська мова і література). Підтримуємо ЗВО, який виклав міркування у відповіді на висновок ЕГ, і вважаємо, що на ОПП достатньо ОК предметної підготовки з англійської мови (ОК 3, 15, 19) для забезпечення ефективної комунікації на рівні B2/C1.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

В ОПП створено сприятливі умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Навчальний план включає назви обов'язкових дисциплін, а вибіркові ОК пронумеровано та визначено кількість кредитів, семестри. ВК мають однаковий вид підсумкового контролю (залік).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

В ОПП передбачено два види практики: педагогічна (навчальна) практика (3 кред., 6 семестр) і педагогічна (виробнича) практика (15 кредитів, 7 семестр). Рекомендуємо проєктній групі ОПП розглянути можливості збільшення обсягів практичної підготовки й увідповіднення її з рекомендаціями «Концепції розвитку педагогічної освіти» (наказ МОН України №776 від 16.07.2018 р.), зокрема стосовно безперервності педагогічної практики (наприклад, навчальна психологічна практика, навчальна педагогічна практика та ін.). У відповідь на висновок ГЕР ЗВО повідомляє про утворення в закладі робочої групи, яка розробляє рекомендації щодо збільшення обсягу практичної підготовки. У процесі педагогічної (виробничої) практики здобувачі проводять уроки української мови, української літератури, англійської мови, зарубіжної літератури. Рекомендуємо вирізнити два види виробничої практики за окремими предметними спеціальностями, або структурувати цю практику за окремими модулями /змістовими модулями.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Зміст ОПП переважно враховує вимоги професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Однак ЕГ звертає увагу, що в ОПП немає окремих ОК, що формують інформаційно-цифрову, здоров'язбережувальну, інклюзивну компетентності здобувачів вищої освіти. Констатуємо, що складниками окремих ОК є теми, пов'язані з формуванням у здобувачів інклюзивної та здоров'язбережувальної компетентностей. Зокрема, у силабусі ОК «Педагогіка з основами педагогічної майстерності» наявні теми «Інклюзивна освіта в Україні: актуальність, особливості реалізації», вивчаються питання «Шкільний булінг: поняття «булінг», форми та методи попередження та подолання шкільного булінгу. Профілактика насилля в шкільному середовищі. Запобігання та протидія домашньому насильству щодо дітей» та ін. Складниками ОК «Фізичне виховання» є теоретична, методична і фізична підготовка. З-поміж тем, винесених на самостійне опрацювання з цієї дисципліни, є «Оздоровчі технології, що впливають на фізичний аспект здоров'я», «Гігієнічні основи заняття фізичною культурою і спортом», «Основи методики загартовування», «Навантаження і відпочинок як взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ» тощо. У відповіді на висновок ЕГ ЗВО запевнив, що гаранті ОПП спеціальності 014 Середня освіта зініціювали розроблення окремих ОК, спрямованих на формування інформаційно-цифрової компетентності (робоча назва ОК «Цифрові технології у професійній діяльності вчителя»), інклюзивної компетентності (робоча назва ОК «Психолого-педагогічні технології інклюзивної освіти»), здоров'язбережувальної компетентності (робоча назва ОК «Здоров'язбереження, особиста безпека та захист»). Робоча група, утворена у ЗВО, «розробляє проєкт змін до ОП та НП, пов'язаних із впровадженням цих ОК». Проєктувальна компетентність здобувачів вищої освіти формується у процесі опанування низки ОК: «Педагогіка з основами педагогічної майстерності», «Психологія», «Методика навчання української мови», «Методика викладання української і зарубіжної літератури», «Методика навчання англійської мови», під час педагогічної (виробничої) практики, що відбито в силабусах навчальних дисциплін.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Погоджуємося з міркуваннями ЕГ стосовно рекомендації змінити визначення вагових коефіцієнтів предметів для вступників на ОПП, що акредитується.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У локальних документах ЗВО визначено етапність процедури визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті (<https://cutt.ly/cO73HiY>). ЕГ підтвердила факт зарахування результатів неформальної освіти здобувачеві Н.Сороці. У ЗВО існує позитивна практика зарахування результатів неформальної освіти як самостійної роботи здобувачів. У силабусах ОК потлумачено спосіб такого зарахування й перераховано актуальні курси на освітніх платформах Prometheus, EdEra та ін., якими можна скористатися. Наприклад, з ОК «Аналіз художнього твору: наукова та освітня парадигми» запропоновано курси «Як читати складні модерністські та постмодерністські твори», «Осмислені й переосмислені», «Академічна доброчесність», «Лайфхаки з української літератури».

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЕГ засвідчує, що праці здобувачів вищої освіти переважно оприлюднено в наукових збірниках “Образне слово Луганщини” та “Слобожанська бесіда”. Погоджуємося з потребою розширення географії ЗВО для участі здобувачів у наукових форумах різних рівнів. Здобувачі вищої освіти виконують 2 курсові роботи: 6 семестр – з української літератури та методики її викладання (3 кред.); 7 семестр – з української мови та методики навчання (3 кред.), що увідповіднюється з предметною областю спеціальності 014 Середня освіта. Тематика курсових робіт актуальна та повсякчас оновлюється («Феномен мовної особистості Святослава Вакарчука: лінгвістичний і методичний аспекти», «Технології електронної лінгводидактики на уроках української мови», «Навчальні прецедентні тексти, імена, події як засоби формування національно-мовної особистості учня» тощо). Водночас поза увагою розробників ОПП залишилася предметна спеціальність 014.02 «Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)» (014.021 Англійська мова і література). Можливо, варто розглянути питання про виконання здобувачами двох курсових робіт: 1) методика навчання української мови / методика викладання української літератури; 2) методика навчання англійської мови / методика викладання зарубіжної літератури або запропонувати інші варіанти.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

На ОПП зафіксовано позитивну динаміку її оновлення. Так, опанування ОК «Педагогіка з основами педагогічної майстерності» передбачає вивчення питань «Концепція нової української школи. Основні положення Концепції нової української школи...», «Кліпове мислення: позитивні та негативні наслідки у процесі навчання та виховання учнівської молоді», «Розвиток медіаграмотності дітей та учнівської молоді», «Модель компетентнісно зорієнтованого

уроку. Вимоги до сучасного уроку», «Візуалізація навчальної інформації: актуальність, форми та методи (кластер, ментальна карта, інфографіка, буктрейлер тощо). Інструменти візуалізації навчальної інформації. Використання мобільних пристроїв на уроці (технології BYOD)»; ОК «Методика навчання української мови» - «Професійний стандарт учителя», «Моделльні програми», «Проблеми і перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі» тощо.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Науково-педагогічні працівники й здобувачі вищої освіти є учасниками багатьох міжнародних проєктів: «Академія лідерства», «Вікно в Америку», обмін досвідом «Zwiastowac. Nauki i praktyki», проєкт «Displaced Universities Support Program – Academic Growth and Development», проєкт за Програмою ім. Фулбрайта в Україні, проєкт від Британської Ради «Англійська мова для університетів», проєкт «Методики для професійної майстерності майбутніх учителів англійської мови» за підтримки Посольства США в Україні та ін. Науково-педагогічні працівники (Л.Окунькова, О.Клещова, О.Гусакова, С.Негодяєва, О.Двуличанська, Т.Пінчук, І.Бойцун, А.Нікітіна, М.Волошинова) публікують наукові розвідки в закордонних монографіях і збірниках наукових праць.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

У силабусах ОК містяться загальні критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за видами діяльності з покликаннями на локальні документи ЗВО. Погоджуємося з рекомендаціями ЕГ конкретизувати критерії оцінювання за навчальними дисциплінами.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

На ОПП визначено два види атестації - комплексний екзамен з фахових дисциплін і екзамен із дисциплін спеціалізації. Вважаємо некоректною назву другого виду атестації, зважаючи на відсутність спеціалізації в ОПП. Формою атестації є «тестування, усний іспит». У ОПП і в навчальному плані не визначено конкретних ОК, які є складниками атестації. За програмою атестації, поданою у відомостях СО, до програми введено питання української мови та методики її навчання, української літератури та методики її викладання, теорія і практика навчання та виховання, англійської мови, зарубіжної літератури та методики її викладання (9 тем). Незрозумілим є формат запропонованого в програмі атестації практичне завдання з методики навчання української мови та методики викладання української літератури, яке полягає «у виконанні комплексного (інтегрованого) лінгводидактичного й літературознавчо-методичного аналізу тексту ліричного твору, передбаченого для вивчення в шкільному курсі української літератури» (с. 23 програми атестації). Програма атестації не містить питань методики навчання англійської мови та критеріїв оцінювання. На запит ЕГ ЗВО надав «Методичні рекомендації до підсумкової атестації», у яких наявні загальні критерії оцінювання. З-поміж складників програми атестації немає питань із психологічної підготовки, однак відповідно до рекомендацій «Концепції розвитку педагогічної освіти» присвоєння кваліфікації вчителя здійснюється із урахуванням рівня сформованості компетентностей із психолого-педагогічної, предметної та методичної підготовки.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ЗВО створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності та функціює Школа академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Таблиця «Зведена інформація про викладачів», подана у відомостях про СО ОПП, засвідчує низькі показники публікаційної активності науково-педагогічних працівників, зокрема щодо публікації наукових статей у фахових збірниках (збірниках категорії Б) за останні 5 років. У таблиці подано наукові статті викладачів переважно за 2009, 2010, 2011, 2014, 2015 рр. На ОПП викладають науково-педагогічні працівники з високим рівнем академічної та професійної кваліфікації. Лише окремі ОК забезпечують викладачі без наукового ступеня й ученого звання: «Методика навчання англійської мови» - Л.Окунькова, «Іноземна мова за професійним спрямуванням» - О.Гусакова, «Фізичне виховання» - Н.Гайдук. Звертаємо увагу, що ОК «Методика навчання англійської мови» і «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є спеціальними для здобувачів вищої освіти цієї ОПП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Погоджуємося з рекомендацією ЕГ активізувати залучення професіоналів-практиків та експертів галузей до аудиторних занять із англійської мови та зарубіжної літератури.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

У процесі організації дистанційного навчання у ЗВО послуговуються навчальною платформою Moodle, застосунком для відеоконференцій MS Teams. Комунікація здійснюється через месенджері Telegram і Viber.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

На офіційному сайті ЗВО наявна сторінка "Інформація для осіб з інвалідністю".

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Підтримуємо ЕГ стосовно потреби оприлюднювати на сайті ЗВО / випускової кафедри проєкту ОПП, таблиці обговорення й аналітичного звіту.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Чітко дотримуватися вимог Закону України «Про вищу освіту» (стаття 10 п. 5) щодо визначеної послідовності розроблення навчального плану на підставі відповідної ОПП. 2. Рекомендуємо у фокусі ОПП чітко зазначити про підготовку на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти вчителів для закладів загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти). 3. Рекомендуємо розглянути питання про введення до складу робочої групи із розроблення ОПП внутрішніх (здобувачі вищої освіти) і зовнішніх (випускники, роботодавці, вчителі-практики та ін.) стейкхолдерів. 4. Для врахування новітніх тенденцій розвитку спеціальності й галузевого контексту під час формулювання цілей та програмних результатів навчання за ОПП повсякчас вивчати досвід аналогічних українських та іноземних освітніх програм.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Дотримуватися принципу логічності, послідовності й наступності в опануванні навчальних дисциплін ОПП. 2. Рекомендуємо вилучити з циклу загальної підготовки навчальні дисципліни, які є спеціальними для ОПП, і ввести їх до циклу професійної підготовки. 3. Усунути дублювання змістового матеріалу в різних ОК. 4. Увідповіднити ОПП із вимогами «Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (наказ Мінекономіки України №2736 від 23.12.2020 р.), зокрема щодо формування інформаційно-цифрової, інклюзивної, здоров'язбережувальної компетентностей. 5. Рекомендуємо надавати перевагу компактному вивченню навчальних дисциплін, що не є наскрізними, упродовж одного семестру з одним видом підсумкового контролю. 6. Рекомендуємо збільшити обсяги практичної підготовки на ОПП та під час визначення різновидів практики запропонувати шляхи уникнення перевантаження здобувачів вищої освіти у зв'язку з поєднанням в ОПП двох предметних спеціальностей. 7. Рекомендуємо в ОПП представити структурно-логічну схему у формі графа й відбити у ній взаємозв'язки між навчальними дисциплінами.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Активізувати діяльність із залучення здобувачів вищої освіти до програм академічної мобільності та урізноманітнити способи їхньої поінформованості. 2. Рекомендуємо в правилах прийому до ЗВО змінити визначення вагового коефіцієнту для профільного предмета «Українська мова і література».

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Рекомендуємо активізувати участь здобувачів вищої освіти в програмах національної та міжнародної мобільності й у наукових форумах різних рівнів. 2. Рекомендуємо привести у відповідність пропозиції курсових робіт із предметними спеціальностями 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та 014.02 «Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)» (014.021 Англійська мова і література). 3. Рекомендуємо оприлюднювати на офіційному сайті ЗВО результати опитувань здобувачів щодо якості викладання на ОПП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Рекомендуємо удосконалити критерії оцінювання, подані в робочих програмах / силабусах ОК, зокрема щодо відображення особливостей ОПП і конкретної навчальної дисципліни. 2. Рекомендуємо вказати в ОПП і в навчальному плані конкретні ОК - складники атестації, визначити коректну назву атестації, удосконалити програму атестації та ввести до неї питання психологічної підготовки. 3. Рекомендуємо визначити раціональне технологічне рішення із перевірки курсових робіт на плагіат.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Підвищити рівень публікаційної активності науково-педагогічних працівників через опублікування наукових статей у збірниках, рекомендованих у наукометричних базах, та фахових збірниках категорії Б. 2. Рекомендуємо повсякчас оновлювати портфоліо науково-педагогічних працівників на офіційному сайті ЗВО та подавати актуальну інформацію. 3. Для покращення якості викладання за ОПП ширше апробувати проведення аудиторних занять професіоналами-практиками й експертами галузі. 4. Рекомендуємо запровадити щорічне опитування науково-педагогічних працівників щодо потреб їхнього професійного розвитку.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Рекомендуємо розширити опитування здобувачів вищої освіти, зокрема через введення питань стосовно рівня їхньої задоволеності матеріально-технічною базою, умовами навчання та проживання, психологічною атмосферою та ін. 2. Рекомендуємо активізувати проведення роз'яснювальної роботи з-поміж здобувачів вищої освіти стосовно послідовності їхніх дій у разі виникнення конфліктних ситуацій та знання змісту локальних документів ЗВО, які регулюють такі процедури.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Рекомендуємо оприлюднювати на сайті ЗВО проведені моніторинги ОПП із різних питань (виявлення конфліктних ситуацій, якість викладання на ОПП та ін.). 2. Рекомендуємо ЗВО розробити чіткі процедури координування роботи із зовнішніми стейкхолдерами. 3. Рекомендуємо розширити форми співпраці з випускниками й роботодавцями та активізувати їх застосування. 4. Рекомендуємо повсякчас оновлювати локальні документи ЗВО і розміщувати актуальні варіанти на офіційному сайті.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Рекомендуємо розміщувати на сайті ЗВО / факультету/ випускової кафедри проекти ОПП, узагальнені таблиці пропозицій стейкхолдерів і аналітичні звіти про результати обговорення освітніх програм тощо.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>відповідь ЗВО на висновок ГЕР.pdf</i>	+LeoXZawswZviPyEUuM6Lro27uoiSbgE6Lejo48tLcI =

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОСТРОВСЬКА КАТЕРИНА ОЛЕКСІВНА